

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ
Кафедра международного права**

Аннотация к магистерской диссертации

**СРЕДСТВА И МЕТОДЫ ВЕДЕНИЯ ВОЙНЫ В СОВРЕМЕННОМ
МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ**

Герасимова Карина Игоревна

Научный руководитель – доктор юридических наук, профессор Е.Ф. Довгань

Минск, 2025

АННОТАЦИЯ

1. Структура и объем магистерской диссертации

Структурно магистерская диссертация состоит из перечня условных обозначений, введения, общей характеристики работы, основной части, разбитой на три главы, заключения, списка использованных источников. Полный объем магистерской диссертации составляет 69 страниц. Список использованных источников состоит из 198 наименований.

2. Ключевые слова

ВООРУЖЕННЫЙ КОНФЛИКТ; КОДИФИКАЦИЯ; МЕЖДУНАРОДНОЕ ГУМАНИТАРНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ; МЕТОДЫ ВЕДЕНИЯ ВОЙНЫ; СОТРУДНИЧЕСТВО ГОСУДАРСТВ; СРЕДСТВА ВЕДЕНИЯ ВОЙНЫ.

3. Текст реферата

Объектом исследования магистерской диссертации выступают правоотношения в области средств и методов ведения войны в условиях вооруженных конфликтов.

Предметом исследования магистерской диссертации выступают международные договоры, регулирующие ограничение и запрещение определенных видов оружия и методов ведения войны, нормы международного обычного права в области ведения вооруженных конфликтов, решения международных судебных органов по вопросам применения запрещенных средств и методов ведения войны, акты международных организаций, направленные на регулирование вооруженных конфликтов, доктринальные подходы к толкованию и применению норм международного гуманитарного права в отношении новых технологий ведения войны, а также национальное законодательство Республики Беларусь в области имплементации международно-правовых обязательств.

Целью исследования является выявление основных тенденций и определение квалификации средств и методов ведения войны в современном международном праве.

Методами исследования являются: синтез, индукция, дедукция, обобщение, а также историко-правовой, формально-юридический и сравнительно-правовой.

Полученные результаты и их новизна заключаются в комплексном исследовании международно-правового регулирования средств и методов ведения войны с учетом новых технологий. Выявлены основные этапы формирования соответствующих норм и факторы, влияющие на эффективность международного сотрудничества в этой области. Установлена возрастающая роль международных обычаев и актов мягкого права в

регулировании новых технологий ведения войны. Определены критерии квалификации кибероперации как средства или метода ведения войны, и обоснована необходимость их правовой оценки. Проведенный анализ законодательства Республики Беларусь выявил необходимость его совершенствования в части имплементации норм, касающихся новых технологий ведения войны. Результаты исследования имеют теоретическую и практическую значимость для развития международного гуманитарного права.

Достоверность материалов и результатов магистерской диссертации подтверждается использованием научной и учебной литературы, применением общих методов научного познания, а также частно-научных методов, используемых в юридических науках – метод сравнительного правоведения и формально-юридический метод. Работа выполнена автором самостоятельно.

Область возможного практического применения результатов магистерской диссертации включает нормотворческую деятельность государственных органов Республики Беларусь при разработке и совершенствовании нормативных правовых актов, направленных на имплементацию международных обязательств в сфере регулирования средств и методов ведения войны. Материалы исследования будут полезны в работе юридических подразделений Министерства обороны и других силовых ведомств при подготовке методических рекомендаций по применению норм международного гуманитарного права в ходе вооруженных конфликтов. Выводы и рекомендации диссертации могут быть использованы в образовательном процессе военных учебных заведений и юридических факультетов гражданских вузов при преподавании дисциплин «Международное гуманитарное право», «Международное публичное право», «Право прав человека», «право международной безопасности».

АНАТАЦЫЯ

1. Структура і аб'ём магістарскай дысертацыі

Структурна магістарская дысертацыя складаецца з пераліку умоўных пазначэнняў, ўвядзення, агульнай характарыстыкі працы, асноўнай часткі, разбітай на тры кіраўніка, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц. Поўны аб'ём магістарскай дысертацыі складае 69 старонак. Спіс выкарыстаных крыніц складаецца з 198 найменняў.

2. Ключавыя словы

УЗБРОЕНЫ КАНФЛІКТ; КАДЫФІКАЦЫЯ; МІЖНАРОДНАЕ ГУМАНІТАРНАЕ ПРАВА; МІЖНАРОДНАЕ ПРАВА; МІЖНАРОДНЫЯ АДНОСІНЫ; МЕТАДЫ ВЯДЗЕННЯ ВАЙНЫ; СУПРАЦОЎНІЦТВА ДЗЯРЖАЎ; СРОДКІ ВЯДЗЕННЯ ВАЙНЫ.

3. Тэкст рэферата

Аб'ектам даследавання магістарскай дысертацыі выступае сукупнасць міжнародна-прававых нормаў і прынцыпаў, якія рэгулююць прымяненне сродкаў і метадаў вядзення вайны ва ўмовах узброеных канфліктаў.

Прадметам даследавання магістарскай дысертацыі выступаюць міжнародныя дагаворы, якія рэгулююць абмежаванне і забарону пэўных відаў зброі і метадаў вядзення вайны, нормы міжнароднага звычайнага права ў галіне вядзення ўзброеных канфліктаў, рашэнні міжнародных судовых органаў па пытаннях прымянення забароненых сродкаў і метадаў вядзення вайны, акты міжнародных арганізацый, накіраваныя на рэгуляванне ўзброеных канфліктаў, дактрынальныя падыходы да тлумачэння і прымянення норм міжнароднага гуманітарнага права ў дачыненні да новых тэхналогій вядзення вайны, а таксама нацыянальнае заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне імплементацыі міжнародна-прававых абавязацельстваў.

Мэтай даследавання з'яўляецца выяўленне асноўных тэндэнцый і вызначэнне кваліфікацыі сродкаў і метадаў вядзення вайны ў сучасным міжнародным праве.

Метадамі даследавання з'яўляюцца: сінтэз, індукцыя, дэдукцыя, абагульненне, а таксама гісторыка-прававой, фармальна-юрыдычны і параўнальна-прававой.

Атрыманыя вынікі і іх навізна заключаюцца ў комплексным даследаванні міжнародна-прававога рэгулявання сродкаў і метадаў вядзення вайны з улікам новых тэхналогій. Выяўлены асноўныя этапы фарміравання адпаведных нормаў і фактары, якія ўплываюць на эфектыўнасць міжнароднага супрацоўніцтва ў гэтай галіне. Устаноўлена нарастальная роля міжнародных звычаяў і актаў мяккага права ў рэгуляванні новых тэхналогій вядзення вайны.

Вызначаны крытэрыі кваліфікацыі кібераперацыі як сродкі або метаду вядзення вайны і абгрунтавана неабходнасць іх прававой ацэнкі. Праведзены аналіз заканадаўства Рэспублікі Беларусь выявіў неабходнасць яго ўдасканалення ў частцы імплементацыі нормаў, якія тычацца новых тэхналогій вядзення вайны. Вынікі даследавання маюць тэарэтычную і практычную значнасць для развіцця міжнароднага гуманітарнага права.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў магістарскай дысертацыі пацвярджаецца выкарыстаннем навуковай і вучэбнай літаратуры, ужываннем агульных метадаў навуковага пазнання, а таксама прыватна-навуковых метадаў, якія выкарыстоўваюцца ў юрыдычных навукх – метады параўнальнага правазнаўства і фармальна-юрыдычны метады. Праца выканана аўтарам самастойна.

Вобласць магчымага практычнага прымянення вынікаў магістарскай дысертацыі ўключае нарматворчую дзейнасць дзяржаўных органаў Рэспублікі Беларусь пры распрацоўцы і ўдасканаленні нарматыўных прававых актаў, накіраваных на імплементацыю міжнародных абавязацельстваў у сферы рэгулявання сродкаў і метадаў вядзення вайны. Матэрыялы даследавання будуць карысныя ў працы юрыдычных падраздзяленняў Міністэрства абароны і іншых сілавых ведамстваў пры падрыхтоўцы метадычных рэкамендацый па ўжыванні нормаў міжнароднага гуманітарнага права ў ходзе ўзброеных канфліктаў. Высновы і рэкамендацыі дысертацыі могуць быць выкарыстаны ў адукацыйным працэсе ваенных навучальных устаноў і юрыдычных факультэтаў грамадзянскіх ВНУ пры выкладанні дысцыплін «Міжнароднае гуманітарнае права», «Міжнароднае публічнае права», «Права правоў чалавека», «Права міжнароднай бяспекі».

ANNOTATION

1. Structure and scope of the master's thesis

Structurally, the master's thesis consists of list of symbols, introduction, general description of the work, the main part, divided into three chapters, conclusion, list of sources used. The full volume of the master's thesis is 69 pages. The list of used sources consists of 198 titles.

2. Keywords:

ARMED CONFLICT; CODIFICATION; INTERNATIONAL HUMANITARIAN LAW; INTERNATIONAL LAW; INTERNATIONAL RELATIONS; METHODS OF WARFARE; CO-OPERATION OF STATES; MEANS OF WARFARE.

3. Summary text

The object of the research of the master's thesis is a set of international legal norms and principles governing the use of means and methods of warfare in armed conflicts.

The subject of the research of the master's thesis is international treaties regulating the restriction and prohibition of certain types of weapons and methods of warfare, norms of customary international law in the field of armed conflict, decisions of international judicial bodies on the use of prohibited means and methods of warfare, acts of international organisations aimed at regulating armed conflicts, doctrinal approaches to the interpretation and application of the norms of international humanitarian law in relation to new technologies of warfare, as well as the national legislation of the Republic of Belarus in the field of implementation of international legal obligations.

The purpose of the research is to identify the main trends and determine the qualification of means and methods of warfare in modern international law.

Methods of research are synthesis, induction, deduction, generalisation, as well as historical-legal, formal-legal and comparative-legal.

The results of the work and their novelty consist in a comprehensive study of international legal regulation of means and methods of warfare taking into account new technologies. The main stages of formation of relevant norms and factors affecting the effectiveness of international co-operation in this area have been identified. The increasing role of international customs and soft law acts in the regulation of new technologies of warfare is established. The criteria for qualifying cyber operations as a means or method of warfare have been defined and the necessity of their legal assessment has been substantiated. The analysis of the legislation of the Republic of Belarus has revealed the need to improve it in terms of implementation of norms related to new technologies of warfare. The results of

the study have theoretical and practical significance for the development of international humanitarian law.

Authenticity of the materials and results of the master's thesis is confirmed by the use of scientific and educational literature, the use of general methods of scientific cognition, as well as private-scientific methods used in legal sciences - the method of comparative law and formal-legal method. The work is carried out by the author independently.

Recommendations on the usage. The area of possible practical application of the results of the master's thesis includes the normative activity of the state bodies of the Republic of Belarus in the development and improvement of normative legal acts aimed at the implementation of international obligations in the field of regulation of means and methods of warfare. The materials of the research will be useful in the work of legal divisions of the Ministry of Defence and other security agencies in the preparation of methodological recommendations on the application of the norms of international humanitarian law in the course of armed conflicts. The conclusions and recommendations of the thesis can be used in the educational process of military educational institutions and law faculties of civilian universities when teaching the disciplines “International humanitarian law”, “Public international law”, “Human rights law”, “International security law”.